

۲۰۲۱/۰۴/۰۲

سلیمان امیر / تاریخ، بخش: رجال سیاسی و شخصیت های
تاریخی

ملکه ثریا

به سلسله یا اوری از بانوان منور کشور اینک مختصری پیرامون حیات پر افتخار این بانوی با فرهنگ شمه ای نگاشته می شود... بانو ثریا خانم امیر امان الله خان، دختر محمود طرزی در ۲۴ نوامبر ۱۸۹۹ در دمشق بدنیا آمد. پدرکلان او که سردار غلاممحمد خان طرزی نام داشت بمناسبت خدمت در دوره ی امیر شیرعلیخان، امیر عبدالرحمن خان با وی از در خصومت پیش آمده نامبرده را همراه با خانواده اش به هند بریتانوی تبعید نمود. چندی بعد، آنها به قلمرو ترکیه عثمانی رفتند و در سوریه می زیستند. وقتی امیر عبدالرحمن خان درگذشت، امیر حبیب الله راه ملایم تری با مخالفان پدر در پیش گرفته و در نتیجه، محمود طرزی هم با خانواده اش به کابل باز گشتند. ازدواج بانو ثریا صبیبه اش در سال ۱۹۱۲ میلادی با شهزاده امان الله خان عین الوله طی محفل عروسی در عمارت شهر آرای کابل صورت گرفت. مساعی شاه امان الله و بانو ثریا در انکشاف تعلیم و تربیه زنان که در تاریخ افغانستان هرگز سابقه نداشته و باید بخط زرین درج تاریخ گردد. علی الخصوص مساعی جمیله شان در جهت احقاق حقوق بانوان قابل یاد آوری میباشد

زیرا دران برهه ای از تاریخ در کشور سر بسته و بقول پندیت نهرو خطه حایل buffer state بین دوامپراطوری روس و انگلیس ازان استفاده می شد یک جهش غیر قابل پیش بینی بود وبهین دلیل هم بود که نتایج مثبت ازان بدست آمده نتوانست.

در جنوری ۱۹۲۱ اولین مکتب دخترانه در شهرکابل در منطقه ء شهرآرا گشایش یافت این مکتب پنجاه نفر شاگرد داشت که از دختران خردسال و زنان جوان از فامیلهای منور تر جامعه ترکیب یافته بود. بانواسما طرزی خانم محمود طرزی که در خارج از افغانستان تحصیل کرده بود اداره و تدریس این مکتب را به عهده گرفت و همچنین یک تعداد معلمین ترکی و هندی نیزدر آنجا تدریس می کردند. در همین سال به همت بانو ثریا ومادرش به نشر اولین مجله مخصوص زنان بنام «ارشاد نسوان» اقدام شد که مسئولیت آن نیز بعهده اسما رسمیه طرزی بود و اولین شماره آن در ۱۷ مارچ ۱۹۲۱ به نشر رسید. این نشریه به شکل مجله یا هفته نامه تا سال ۱۹۲۵ میلادی نشر میگردید. ملکه ثریا در سال ۱۹۲۷ میلادی امان الله را

در سفر اروپا همراهی کرد. در این سفر از کشورهای ایران، ترکیه، شوروی، انگلستان، آلمان، فرانسه، ایتالیا، مصر و هندوستان بازدید نمودند.

این مسافرت طرح نو سازی افغانستان را در مفکوره شاه وملکه زنده تر کرد و به هنگام بازگشت امان الله خان به تشکیل یک لویه جرگه اقدام نموده و از سنت گرایی جامعه و عقب ماندگی کشور انتقاد نمود. درسال ۱۳۰۷ شمسی یک انجمن حمایت نسوان بهمت ملکه ثریا تشکیل شد و دوازده نفر وکلای زنان کابل ادارهء انجمن را در دست گرفتند و یک مکتب تدبیر منزل نیز در محله باغ علیمردان کابل تاسیس گردید. در لویه جرگه پغمان نکاح صغیر ملغی وسن ازدواج دختران بین ۱۸ و ۲۲ تعیین گردید. در طی اصلاحات دیگری که بعمل آمد معاشات اعزازی و امتیازات فیودالان وروحانیون نیز ازبین برده وملغی قرار داده شد.

به صفحه قاموس کبیر افغانستان خوش آمدید

در نتیجه این نوع اقدامات سرکردگان قبایل و بسیاری از مردم عوام نسبت به رفع حجاب ملکه ثریا و اینکه از وی با روسای دول خارجه در طول مسافرت بخارج عکس گرفته شده بود شدیداً" انتقاد بعمل امد.

یک عده از روحانیون معلوم الحال شامل حضرت ها، که از با نفوذ ترین خانواده های روحانی کابل بودند فتوای کفرشاه را بدست خط تقریباً چهارصد نفر از علمای دینی رسانیده و به ولایت های جنوبی و شمالی کشور فرستادند که بدین وسیله مردم آنولا را بیشتر علیه شاه تحریک نموده و آتش شورش قبایل سنت گرا را دامن زدند.

تا بالاخره قیام افراطیون مذهبی (به حمایت مالی و تسلیحاتی برطانیه (منجر به سرنگونی حکومت شاه امان الله گردید. وفات ملکه ثریا در ۲۰ آپریل ۱۹۶۸ برابر با ۳۱ حمل ۱۳۴۷ در سن هفتاد سالگی در ایتالیا اتفاق افتاد و جسد مرحومه به جلال اباد انتقال و در کنار شاه امان الله سپرد خاک گردید....

نوت: مجله تایم امریکایی پس از یکصد سال نام ملکه ثریا در جمله یکصد زنا برانده قرن ثبت نموده و عکسش را روی جلد مجله به چاپ رسانید...